

An tSeirbhís um Cheapacháin Phoiblí Public Appointments Service

An tSeirbhís um Cheapacháin Phoiblí (SCP) – Polasaí um Nochtaí Cosanta

Úinéir an Pholasaí:	Catherine Dobbins, Ceannasaí na Seirbhísí Corparáideacha, i gcomhar le haonad an Chomhlíonta agus le haonad an Rialachais Faisnéise
Ceannasaí na Rannóige:	Catherine Dobbins, Ceannasaí na Seirbhísí Corparáideacha
An t-athbhreithniú is déanaí:	Mí na Nollag 2022 (#8)
Dáta Ceadaithe:	Ceadaithe ag an mBord Bainistíochta i mí na Nollag 2022.
I bhfeidhm ó:	1 Eanáir 2023
Dáta an chéad athbhreithnithe eile:	31 Eanáir 2023

Ullmhaíodh an Polasaí seo de réir na bhforálacha i gCuid 21 den Acht um Nochtadh Cosanta 2014 (an tAcht). Ní mór an Polasaí seo a léamh i gcomhar leis an Acht. Ní féidir le haon ní sa Pholasaí seo forálacha an Achta a shárú. Rinneadh an Polasaí seo a nuashonrú de réir leasuithe a rinneadh ar an Acht in 2022.

Cúlra

Tá an Polasaí seo i bhfeidhm chun a chinntiú go gcloíonn an tSCP leis na hAchtanna um Nochtadh Cosanta 2014– 2022. Cuireann siad creat reachtúil láidir ar fáil trínar féidir le daoine cúiseanna imní a chur in iúl maidir le héagóir a d'fhéadfadh tarlú agus atá tugtha faoi deara acu san ionad oibre agus iad lánchinnte gur féidir leo leas a bhaint as cosaintí suntasacha fostaíocht agus eile má ghearrtar pionós orthu nó má dhéantar díobháil dóibh dá bharr.

Is féidir le nochtaí cosanta cabhrú le heagraíochtaí éagóir a aithint agus timpistí, fadhbanna airgeadais, cionta coiriúla agus sáruithe reachtúla a sheachaint. Má nochtar éagóir, is féidir fadhbanna a aithint agus a réiteach go luath agus srian a chur leis an dochar a dhéantar do dheachaíl na SCP. Tá an tSCP tiomanta do hardchaighdeáin ionracais, trédhearcachta, mhacántachta agus chuntasachta a choinneáil, agus aithnímid go bhfuil ról tábhachtach ag ár mbaill foirne (mar aon le daoine eile a chlúdaítear faoin reachtaíocht) maidir leis na haidhmeanna seo a bhaint amach. Má tá éagóir ag tarlú, m.sh. éilliú nó míchleachtas, nó má cheiltear éagóir, is féidir go mbeadh drochthionchar mór a bheith acu ar dheachaíl na SCP, ar thoradh ár bpróiseas, agus ar an gcultúr eagraíochta sa tSCP.

Is féidir le daoine a fháil amach go bhfuil duine atá ag obair sa tSCP nó ar a son, nó a bhfuil baint acu leis an tSCP, ag glacadh páirt i gcleachtais mhíchuí (lena n-áirítear cleachtais mhídhleathacha nó cleachtais a sháraíonn Cóid an CCSP, an reachtaíocht fostaíochta, nó polasaithe earcaíochta na SCP). Is féidir go mbeadh drogall ar dhuine a thugann fadhbanna faoi deara cúis inní a chur in iúl ar eagla go mbeadh drochthionchar aige seo orthu.

Tá an Polasaí seo curtha i bhfeidhm ag an tSCP chun a chinntiú go bhfuil nósanna imeachta foirmiúla i bhfeidhm maidir le cúis inní a chur in iúl agus go dtuigeann daoine gur féidir leo nochtaí den chineál seo a dhéanamh ar bhealach sábháilte. Tabharfaidh an tSCP tacaíocht do dhaoine a dhéanann nochtaí den chineál seo a léiríonn éagóir amhrasta, dar leo. Cuirfear cosaintí ar fáil chun nochtaí mailíseacha a sheachaint.

Cuireadh an Polasaí seo i bhfeidhm tríd an bpróiseas Comhpháirtíochta agus trí chomhairliúchán leis na forais ionadaíochta chuí do bhaill foirne sa tSCP.

Glacann an tSCP páirt i gclár dar teideal Ionracas san Áit Oibre, tionscnamh de chuid Transparency International (TI) Éireann, agus shínigh sí an Gealltanais maidir le hionracas san Áit Oibre. Is gealltanais poiblí é seo go gcosnófar éinne a chuireann cúis inní faoi éagóir in iúl ó phionós; go gcuirfear bearta i bhfeidhm bunaithe ar an gcúis inní sin; agus go dtabharfar treoir do dhaoine i dtaca le foinsí teorach agus tacaíochta, lena n-áirítear an líne chabhrach dar teideal Speak Up a reáchtálann TI Éireann. Tá cóip den Ghealltanais ar fáil in *Aguisín C*.

Déanann an tSCP iarracht gan iarraidh ar oibrí nó ar iar-oibrí an ceart atá acu nochtadh cosanta a dhéanamh a leagan ar leataobh ar chúis ar bith

Cuspóir

Tá sé mar aidhm ag an bPolasaí seo oibríthe, nó iar-oibríthe, agus gach duine a chlúdaítear sa reachtaíocht leasaithe (lena n-áirítear Baill de Bhoird de chuid na SCP agus Iarrthóirí) a spreagadh chun nochtadh a dhéanamh maidir le ceistanna suntasacha agus cosaintí a thabhairt don duine a dhéanann an nochtadh.

Beidh an polasaí seo i bhfeidhm do gach cineál inní a d'fhéadfadh a bheith ar dhuine maidir le haon ghné de ghníomhaíochtaí na SCP.

Tá sé mar aidhm ag an bpolasaí seo daoine a chosaint ó phionóis nuair a dhéanann siad nochtadh maidir le heolas a fhaigheann siad agus iad i mbun oibre. Maidir leis an bpolasaí seo, is éard atá i gceist le 'nochtadh cosanta' ná nochtadh a dhéanamh maidir le heolas a léiríonn éagóir amhrasta nó contúirt sa tSCP, dar le duine. Is féidir go mbeadh na nithe seo a leanas i gceist i nochtadh cosanta:

- go ndearnadh coir, go bhfuil coir á déanamh, nó gur cosúil go ndéanfaí coir;
- nár chloígh duine, nach bhfuil duine ag cloí, nó gur cosúil nach gcloífeadh duine le haon dualgas dlí (seachas ceann a thagann chun cinn ó chonradh fostaíochta de chuid an bhaill foirne);
- gur tharla iomrall ceartais, go bhfuil iomrall ceartais ag tarlú, nó gur cosúil go dtarlódh iomrall ceartais;
- gur cuireadh sláinte agus sábháilteacht dhuine i mbaol, go bhfuil sláinte agus sábháilteacht dhuine i mbaol nó gur cosúil go mbeadh sláinte agus sábháilteacht dhuine i mbaol;
- go ndearnadh dochar don timpeallacht, go bhfuil dochar á dhéanamh don timpeallacht, nó gur cosúil go ndéanfaí dochar don timpeallacht;
- gur baineadh úsáid mhídhleathach nó mhíchuí as, go bhfuil úsáid mhídhleathach nó mhíchuí á baint as, nó gur cosúil go mbainfí úsáid mhídhleathach nó mhíchuí as airgead agus/nó acmhainní sa tSCP (féach chomh maith ar an bPolasaí Calaoise);
- go bhfuil gníomh nó easnamh a dhéanann an tSCP (nó a dhéantar ar son na SCP) leatromach, leithchealach nó go bhfuil mórfhaillí nó drochbhainistiú i gceist;
- go bhfuil sárúithe ar dhlí an AE ag tarlú sa tSCP;
- go bhfuair thas réidh le heolas a léiríonn ábhar a bhaineann leis na pointí thuas, go bhfuiltear ag fáil réidh le heolas den chineál seo, nó gur cosúil go bhfaighfí réidh le heolas den chineál seo.

Má tá imní ar dhuine maidir le héagóir nó contúirt amhrasta a bhaineann le gníomhaíochtaí na SCP, ba chóir dóibh í a chur in iúl faoin bPolasaí seo. Ní mór go mbeadh nasc idir an éagóir agus an obair a dhéanann an duine sa nó don tSCP (ní dhéanfar nochtadh a chosaint má bhaineann sé le saol pearsanta dhuine lasmuigh den tSCP agus le heolas nach bhfuil baint aige leis an tSCP).

Is féidir le hoibrithe sárúithe maidir le comhlíonadh le Cód an CCSP nó le Cód Caighdeán agus Iompair na Státseirbhíse a nochtadh; ní chlúdaíonn an tAcht nochtaí den chineál seo, áfach, agus ní thabharfar ach cosaint inmheánach dóibh, in ionad na cosanta reachtúla a thugtar faoin Acht. Cuireann an tSCP fáilte roimh nochtaí den chineál seo agus tá sí

tiomanta do chosaintí imheánacha a thabhairt d'oibrithe a dhéanann nochtaí den chineál seo a thagann leis na cosaintí a fhaigheann oibrithe a dhéanann nochtaí cosanta.

Scóip

Tá an Polasaí i bhfeidhm do bhaill foirne (agus d'iar-bhaill foirne). Maidir leis na tagairtí d'oibrithe, tá iar-oibrithe agus baill foirne ó eagraíochtaí eile a oibríonn nó a d'oibrigh (faoi láthair nó roimhe seo) sa tSCP i gceist. Tá conraitheoirí a oibríonn sa tSCP, daoine a bhfuil baint acu le hidirbheartaíocht réamhchonartha, oibrithe gníomhaireachta, daoine faoi oiliúint, oibrithe deonacha, Baill de Bhord na SCP agus iarrthóirí ar phoist (a thugann éagóir faoi deara le linn an phróisis earcaíochta) i gceist chomh maith.

Ní chlúdaíonn an Polasaí seo gearáin phearsanta, m.sh. cásanna ina gceapann oibrí gur caitheadh go míchothrom leo nó gur labhair comhghleacaí nó bainisteoir leo go drochmheasúil nó ceisteanna eile a thiteann laistigh de scóip na Nósanna Imeachta Gearáin do Bhaill Foirne nó an Pholasaí um Dhínit sa Áit Oibre (nó do cheisteanna ar pléadh leo faoi na nósanna imeachta seo roimhe seo). Is féidir go mbeadh ceisteanna den chineál seo cosanta faoin dlí fostaíochta ginearálta, áfach, agus ba chóir plé leo faoi na Nósanna Imeachta Gearáin nó faoin bPolasaí um Dhínit san Áit Oibre (tá cóipeanna ar fáil ar an Inlíon nó ó Aonad na nDaoine agus an Chultúir).

Dearadh an Polasaí chun na nithe seo a leanas a dhéanamh:

- daoine a spreagadh chun éagóir amhrasta a nochtadh a luaithe is féidir agus iad lánchinnte go dtabharfar ard ar chúiseanna imní a chuirtear in iúl agus go ndéanfar fiosrúchán cuí;
- treoirínte a thabhairt maidir leis an gcaoi ar féidir fadhbanna a nochtadh;
- a chinntiú go dtuigeann daoine gur féidir leo cúiseanna imní a chur in iúl gan a bheith buartha faoi dhíoltas.

Tá struchtúir bhainistíochta agus rialú inmheánach i bhfeidhm sa tSCP agus tá córais i bhfeidhm chun béim a leagan ar mhírialtachtaí. Murar féidir úsáid a bhaint as na struchtúir atá i bhfeidhm cheana féin ar chúis ar bith, áfach, ba chóir úsáid a bhaint as an bPolasaí seo. Tá córas nochta céimnithe i gceist san Acht, agus tá tairseacha éagsúla i gceist do gach céim, maidir le fianaise. Is féidir fadhbanna amhrasta a nochtadh go himmheánach gan

fianaise a thabhairt; spreagtar daoine chun cúiseanna imní a chur in iúl a luaithe is féidir (glacfar le hamhras réasúnta maidir le héagóir agus ní gá fianaise tacaíochta a chur ar fáil).

Tá forálacha tuairiscithe ar fáil sna polasaithe seo a leanas cheana féin:

- Polasaí Calaoise agus Frith-Éillithe na SCP
- Treoirínte do Bhaill Foirne maidir leis na Cóid Caighdeán agus Iompair
- Ráiteas Sláinte agus Sábháilteachta

Tá na forálacha tuairiscithe cuí a bhaineann leis na polasaithe seo ar fáil in Aguisín A. Is féidir go nglacfaí leis gur nochtadh cosanta atá i gceist le fadhbanna a chuirtear in iúl faoi na nósanna imeachta seo agus is féidir le hoibrithe úsáid a bhaint as na nósanna imeachta tuairiscithe a leagtar amach sa pholasaí seo.

Is féidir go ndéanfaí Nochtadh Cosanta má cheapann duine, ar chúiseanna réasúnta, gur tharla ceann amháin, nó níos mó, de na cineálacha éagóra a leagtar amach sa pholasaí, go bhfuil sé ag tarlú nó gur cosúil go dtarlóidh sé. Mura bhfuil oibrí cinnte ar chóir plé le ceist mar ghearán nó mar nochtadh cosanta, is féidir leo comhairle a fháil ón Líne Chabhrach dar teideal Speak Up a reáchtálann TI Éireann ar 1800 844 866, idir an Luan agus an Aoine, 10r.n.-6i.n. Is féidir fiosrúcháin a dhéanamh trí fhoirm shábháilte ar líne nó trí théacs criptithe. Tá tuilleadh eolais ar fáil ar www.speakup.ie. Más cuí, is féidir le hoibrithe ar an Líne Chabhrach, Speak Up, glaoiteoirí a chur ar aghaidh chun comhairle dlí a fháil saor in aisce ón Ionad um Chomhairle Dlí de chuid Transparency (féach ar <https://www.transparency.ie/helpline/TLAC>). Tá treoir maidir le Nochtadh Cosanta a dhéanamh ar fáil ar <https://transparency.ie/resources/whistleblowing/speak-safely-guide>

Níor chóir d'oibrí a bheith cinnte faoi na fíricí ina nochtadh; má cheapann siad, ar chúiseanna réasúnta, go léiríonn an t-eolas éagóir nó cineálacha éagóra éagsúla agus má tháinig an t-oibrí ar an eolas agus iad i mbun oibre, is leor é sin.

Nósanna Imeachta Tuairiscithe

Tá Ceannasaí na Seirbhísí Corporáideacha freagrach as an bPolasaí seo go ginearálta agus as athbhreithniú a dhéanamh ar éifeachtacht na mbeart a chuirtear i bhfeidhm mar fhreagairt ar chúiseanna imní a chuirtear in iúl faoin bPolasaí seo.

Ba chóir nochtaí faoin bpolasaí seo a dhéanamh don fhaighteoir cuí, de réir mar a leagtar amach thíos. Ba chóir glacadh leis an líne tuairiscithe eile seo mar rogha sa chás nach bhfuil aon rogha eile ann agus baintear úsáid as na struchtúir bhainistíochta agus an rialú inmheánach chun mírialtachtaí a aithint agus aird a dhíriú orthu de ghnáth.

Conairí Nochta Tosaigh

Ba chóir d'oibrithe a gcúis imní a phlé lena mbainisteoir líne nó le bainisteoir sinsearach ina réimse; ba chóir do bhaill de bhoird roghnaithe a gcúis imní a phlé leis an mBainisteoir Earcaíochta/Aonaid cuí nó le bainisteoir sinsearach sa réimse sin.

Mura bhfuil fonn ar an oibrí a c(h)úis imní a chur in iúl don bhainisteoir líne nó do bhainisteoir sinsearach, ar chúis ar bith, is féidir leis an oibrí dul i dteagmháil leis na daoine seo a leanas:

- aon bhainisteoir ag leibhéal an Phríomhoifigigh Chúnata nó ag leibhéal an Phríomhoifigigh;
- Ceannasaí Aonad na nDaoine agus an Chultúir
- Cathaoirleach Bhord na SCP (Tom Moran).

Is féidir le hoibrithe a gcúiseanna imní a chur in iúl d'Aire Rialtais, atá freagrach as aon fheidhm a bhaineann leis an tSCP faoi aon achtú (lena n-áirítear an tAire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe, Sholáthar an Phlean Forbartha Náisiúnta agus Athchóirithe).

Is féidir le Baill de Bhord na SCP a gcúis imní a phlé leis an bPOF agus, ina dhiaidh sin, más gá, le Cathaoirleach an Bhoird nó le Cathaoirleach an Choiste Iniúchta.

Ba chóir d'iarrthóirí (a thugann éagóir faoi deara le linn an phróisis roghnaithe) a gcúis imní a phlé le hAthbhreithneoir Foirmiúil trí CEOMailbox@publicjobs.ie agus, ina dhiaidh sin, más gá, le Ceannasaí an Rialachais Faisnéise agus an Chomhlíonta.

Ní mór d'oibrithe agus éinne a dhéanann nochtadh (agus aon duine a gcuirtear nochtadh in iúl dóibh) breithiúnas a úsáid agus a bheith tiomanta don phróiseas tuairiscithe agus fiosrúcháin a choimeád faoi rún, nuair is féidir.

Nochtaí do Dhaoine Forordaithe

Tá liosta de dhaoine nó forais fhorordaithe maidir le cineálacha fadhbanna ar leith a thuairisciú ar fáil ar an Inlíon nó ar gov.ie - [Nochtaí Cosanta \(Sceithreach\): Liosta de dhaoine forordaithe \(www.gov.ie\)](http://gov.ie).

Is féidir nochtadh a dhéanamh do dhuine forordaithe nuair atá údar ag an oibrí a cheapadh go bhfuil a nochtadh fíor a bheag nó a mhór.

Is féidir tuairiscí a dhéanamh don Choimisinéir um Nochtaí Cosanta chomh maith ([Faoin gCoimisinéir um Nochtaí Cosanta | OPDC.ie](http://www.opdc.ie)) a sheolfaidh an tuairisc ar aghaidh chuig rialálaí oiriúnach.

Nochtaí i gCásanna Eile

Den chuid is mó, níor chóir go mbeadh ar dhaoine nochtaí a dhéanamh d'éinne lasmuigh den eagraíocht; glactar leis gur féidir le daoine dul i dteagmháil le foras seachtrach ar bhealach sábháilte agus cuí. I gcásanna áirithe, is féidir go mbeadh sé oiriúnach agus riachtanach tuairisc a dhéanamh d'fhoras seachtrach, m.sh. An Garda Síochána nó Rialálaí. Tá sé tábhachtach a thabhairt faoi deara, áfach (go háirithe maidir le nochtaí do na meáin) go bhfuil riachtanais dhochta i gceist faoi Chuid 10 den Acht maidir le nochtaí den chineál seo a dhéanamh mar nochtaí cosanta. Molaimid go láidir d'oibrithe comhairle a lorg sula gcuireann siad cúis imní in iúl go seachtrach.

Má dhéantar nochtadh den chineál seo:

- ní mór údar a bheith ag an duine a dhéanann an nochtadh a cheapadh go bhfuil na nithe atá á nochtadh fíor a bheag nó a mhór;
- níl cead nochtadh a dhéanamh ar son do leasa féin;
- ní mór go mbeadh sé réasúnta an nochtadh a dhéanamh (socrófar réasúntacht an nochta bunaithe ar na nithe seo a leanas: an duine dona ndéantar an nochtadh, tromhchúis na héagóra, agus an bhfuil an éagóir fós ar siúl nó an bhfuil an chuma ar an scéal gur cosúil go leanfaidh sí ar aghaidh?);
- Ní mór go mbeadh údar ag an duine a dhéanann an nochtadh a cheapadh go ngearrfar pionós orthu **nó** mura bhfuil duine forordaithe ann agus má cheapann an t-oibrí go bhfaighidh réidh le fianaise; **nó** má rinne an t-oibrí nochtadh faoin eolas

céanna cheana féin (agus mura ndeachaigh an tSCP i ngleic leis); **agus/nó** má tá an éagóir atá i gceist an-tromchúiseach.

Moltar d'oibrithe a nochtadh a dhéanamh go himmheánach, fiú má rinne siad tuairisc sheachtrach cheana féin. Cabhraíonn sé sin leis an tSCP éagóir a aithint agus dul i ngleic léi a luaithe is féidir. Ina theannta sin, cabhraíonn sé leis an tSCP an t-oibrí a chosaint ó aon phionós a d'fhéadfadh tarlú de bharr nochtá.

Nochtadh a Dhéanamh

Ba chóir nochtá a dhéanamh i scríbhinn nó go leictreonach nuair is féidir. Glacfar le nochtadh má chuireann an nochtóir in iúl go gceapann siad gur tharla éagóir, go bhfuil éagóir ag tarlú, nó gur cosúil go dtarlódh éagóir; bheadh sé cabhrach dá mbeadh an nochtóir in ann aon eolas thíos a thabhairt maidir lena c(h)úis inní, áfach. Ba chóir go mbeadh aon nochtadh ina gcuirtear cúis inní in iúl fíorasach agus is féidir na pointí seo a leanas a chur san áireamh, nuair atá an t-eolas seo ag an nochtóir, maidir le héagóir a tharla, atá ag tarlú agus a d'fhéadfadh tarlú:

- an ní a tharla (nó an ní a tharla, dar leis an nochtóir);
- cathain a tharla sé agus an bhfuil sé fós ag tarlú?
- an áit inar tharla sé;
- cé a bhí páirteach?
- an bhfuil baol ann go mbeidh cailteanas ar an tSCP nó an bhfuil cailteanas uirthi cheana féin?
- ar tharla sé roimhe seo?
- ar cuireadh in iúl d'éinne é, sa tSCP nó go seachtrach, agus sonraí maidir leis seo;
- an bhfuil finnéithe eile ann?
- an bhfuil eolas nó cáipéisí tacaíochta ar fáil?
- cén chaoi ar tháinig an eachtra chun solais?

Má dhéantar nochtadh ó bhéal, déanfaidh an faighteoir é a thaifeadadh agus beidh ainm an nochtóra ar fáil sa taifead mar aon leis an eolas a leagtar amach thuas (má tá sé sin ar fáil).

Má fhaightear comhairle ó shaineolaí go luath, is féidir a chinntiú go ndéanann an nochtóir a dtuairisc ar an mbealach ceart don duine nó don fhoras cuí. Mar chuid den Ghealltanas IAW, tá an tSCP tiomanta 'd'oibrithe a spreagadh chun comhairle ghairmiúil a lorg sula ndéanann siad tuairisc nó tar éis dóibh tuairisc a dhéanamh'.

Toisc gur ball den chlár Ionracas san Áit Oibre, tionscnamh de chuid Transparency International (TI) Éireann, í an tSCP, tá comhairle neamhspleách agus rúnda ar fáil d'oibrithe atá ag smaoineamh ar nochtadh cosanta a dhéanamh tríd an Líne Chabhrach dar teideal Speak Up a reáchtálann TI Éireann ar 1800 844 866, ón Luan go dtí an Aoine, 10r.n.-6i.n. Is féidir fiosrúcháin a dhéanamh trí fhoirm shábháilte ar líne nó trí théacs criptithe. Tá tuilleadh eolais ar fáil ar www.speakup.ie. Más cuí, is féidir le hoibrithe ar an Líne Chabhrach, Speak Up, glaoiteoirí a chur ar aghaidh chun comhairle dlí a fháil saor in aisce ón Ionad um Chomhairle Dlí de chuid Transparency (féach ar <https://www.transparency.ie/helpline/TLAC>). Tá treoir maidir le Nochtadh Cosanta a dhéanamh ar fáil ar <https://transparency.ie/resources/whistleblowing/speak-safely-guide>

Rúndacht

Tá súil againn go mbeidh oibrithe in ann a gcúisenna imní a chur in iúl go hoscailte faoin bpolasaí seo. Cuirfidh an tSCP bearta cuí i bhfeidhm chun sonraí an duine a bhfuil cúis imní á cur in iúl acu agus sonraí faoi fhinnéithe eile a chosaint. Níl cead ag an bhfaighteoir ná ag éinne eile a fhaigheann eolas faoin nochtadh aon eolas a bhféadfaí úsáid a bhaint as chun an duine a rinne an nochtadh a aithint a chur ar fáil.

Is féidir go mbeadh sé riachtanach sonraí faoin duine cuí a nochtadh sna cásanna seo a leanas, áfach:

- chun an nochtadh a fhiosrú go héifeachtach;
- chun baol maidir le slándáil an Stáit, maidir leis an tsláinte phoiblí, maidir le sábháilteacht an phobail nó maidir leis an gcomhshaol a sheachaint;
- chun coireanna a sheachaint, a fhiosrú nó a ionchúiseamh;
- nuair atá sé riachtanach nochtadh a dhéanamh ar son leas an phobail nó faoin dlí;

De réir phrionsabail an cheartais aiceanta, ní gá ainm an duine a nochtann éagóir amhrasta a nochtadh chun cearta an duine a ndéantar líomhain ina (h)aghaidh a chosaint. Ní bhaineann gach nochtadh le líomhaintí i gcoinne daoine a ainmnítear. Má bhaineann, déanfar cearta an duine a ndéantar líomhain ina (h)aghaidh a chosaint agus caitheofar go cothrom agus go seasmhach leo.

Má cheaptar go bhfuil fiosrúchán ag teastáil chun dul i ngleic le nochtadh maidir le héagóir, is féidir go ndéanfar iniúchadh tosaigh chun a fháil amach an bhfuil aon bhunús leis an

tuairisc. Mura léiríonn anailís tosaigh ar nochtadh fianaise maidir le héagóir, ní dhéanfar iniúchadh iomlán agus cuirfear an t-eolas seo in iúl don duine a rinne an líomhain.

Má tá sé riachtanach an líomhain a phlé leis an duine lena mbaineann sí nó eolas a lorg uathu, tabharfar sonraí na líomhna dóibh agus beidh an deis acu freagra a thabhairt ar an líomhain agus í a cheistiú. I gcásanna den chineál seo, níl sé riachtanach sonraí faoin oibrí a rinne an líomhain a nochtadh. Cuirfear na nithe seo a leanas in iúl don duine a ndéantar líomhain ina (h)aghaidh i scríbhinn:

- go ndearnadh líomhain ina (h)aghaidh;
- go bhfuarthas an nochtadh agus go bhfuil sé á iniúchadh go foirmiúil ag duine a ainmnítear chun teacht ar na fíricí;
- nach mbaintear conclúid as an eolas go dtí go dtagtar ar na fíricí;
- go bhfuiltear ag súil leis go gcabhróidh siad leis an iniúchóir a oiread agus is féidir;
- go bhfuil fonn ar an iniúchóir iad a chur faoi agallamh ag am agus in áit ar leith;
- gur féidir leo duine a thabhairt leo chuig an agallamh;
- go bhfuil sé de cheart acu ráiteas a dhéanamh faoin líomhain, ó bhéal nó i scríbhinn;
- go gcaithfear leis an gcás le rúndacht agus go príobháideach a oiread agus is féidir.

Má chuirtear bearta i bhfeidhm bunaithe ar nochtadh a d'fhéadfadh sonraí faoin nochtóir a nochtadh, rachfar i gcomhairle leis an nochtóir, nuair is féidir, chun cead a fháil uathu (lena n-áirítear aon nochtadh a dhéantar do pháirtí seachtrach). Má thagann sé chun solais nach féidir rúndacht an nochtóra a chinntiú, tabharfar eolas don nochtóir faoi na straitéisí tacaíochta atá á gcur i bhfeidhm chun cabhrú leo.

Beidh calaois smachta i gceist má nochtann faighteoir an nochtá nó an duine dona gcuirtear ar aghaidh é sonraí faoin nochtóir nó aon eolas a d'fhéadfadh sonraí faoin nochtóir a nochtadh mura bhfuil cúis mhaith leis seo. Má tá cailleanas ar bith ar an nochtóir dá bharr, is féidir leo gníomhartha a dhéanamh, de réir mar a leagtar amach san Acht.

Coinnítear gach taifead ar nochtá ar bhealach slán chun cloí leis na riachtanais rúndachta faoin Acht agus leis an reachtaíocht Chosanta Sonraí.

Nochtaí Gan Ainm

Spreagtar an duine a dhéanann an nochtadh chun a (h)ainm a chur leis nuair is féidir. Déanfaidh an tSCP cinneadh maidir le nochtaí gan ainm a fhiosru ar a toil féin, agus cuirtear tromchúis na ceiste a ardaítear, creidiúnacht na himní agus cumas na SCP líomhain gan ainm a fhiosrú san áireamh. Chun gur féidir leis an tSCP a chinntiú gur féidir le gach duine leas a bhaint as na cosaintí atá ar fáil faoin Acht um Nochtadh Cosanta, bheadh ainm an oibrithe ag teastáil ón tSCP.

Measúnú, Iniuchadh agus Torthaí

Nuair a fhaightear aon nochtadh scríofa faoin bpolasaí seo, cuirfidh an faighteoir an t-eolas ar aghaidh chuig Ceannasaí na Seirbhísí Corporáideacha. Beidh Ceannasaí na Seirbhísí Corporáideacha freagrach as gach nochtadh a mheas agus a iniúchadh ar bhealach pras agus cúí.

Déanfaidh Ceannasaí na Seirbhísí Corporáideacha measúnú tosaigh ar an nochtadh chun a fháil amach an dtiteann sé faoi réimse freagrachta an Pholasaithe seo agus an gá iniúchadh a dhéanamh ar an nochtadh (lena n-áirítear: an bhfuil fianaise prima facie ann i dtaca le héagóir). Beidh an measúnú seo bunaithe ar rioscaí a chur in ord tosaíochta, maidir leis an riachtanas iniúchadh a dhéanamh agus cineál agus scóip an iniúchta a bheadh ag teastáil (m.sh. mion-iniúchadh cuimsitheach ar éagóir thromchúiseach, nó modhanna níos neamhfhoirmiúla do nochtaí a bhaineann le héagóir nach bhfuil chomh tromchúiseach sin).

Cuirfidh Ceannasaí na Seirbhísí Corporáideacha toradh an mheasúnaithe in iúl don duine a rinne an nochtadh (lena n-áirítear an t-eolas seo a leanas: an ndéanfaidh tuilleadh iniúchta ar an gceist? Cén bearta atá curtha i bhfeidhm, má tá?) agus don fhaighteoir (más cúí). Admhófar go bhfuarthas gach tuairisc (laistigh de 7 lá) agus tabharfar aiseolas do na daoine a chuir an tuairisc isteach ag gach príomhstaid den phróiseas agus laistigh de 3 mhí ó cuireadh an tuairisc isteach ar dtús (agus gach 3 mhí ina dhiaidh sin, ar iarratas, má leanann an fiosrúchán ar aghaidh).

Má shocraítear go ndéanfar iniúchadh, socrófar scóip agus téarmaí tagartha an iniúchta sula ndéantar é. Ceapfaidh Ceannasaí na Seirbhísí Corporáideacha bainisteoir sinsearach ón tSCP (nach raibh baint acu leis an iniúchadh ag staid an mheasúnaithe) chun an t-iniúchadh a dhéanamh. Maidir le ceisteanna áirithe, is féidir go mbeidh gá le saineolaí ábhair ar leith a fháil chun iniúchadh a dhéanamh nó is féidir go mbeadh sé riachtanach an cheist a

thuairisciú don Gharda Síochána ionas gur féidir leo í a fhiosrú. I gcásanna eile, is féidir go gceapfaidh Ceannasaí na Seirbhísí Corporáideacha tríú páirtí seachtrach chun an cheist a iniúchadh, i gcásanna ina bhfuil saineolas ag an tríú páirtí ar an ábhar. Tabharfaidh Ceannasaí na Seirbhísí Corporáideacha eolas don nochtóir ó am go ham (más féidir) maidir le dul chun cinn an iniúchta agus de réir sprioc-amanna a leagadh amach roimhe sin.

Is féidir go n-iarrfar ar an nochtóir bualadh leis an iniúchóir agus tuilleadh eolais a thabhairt. Tuairisceoidh an t-iniúchóir ar an iniúchadh. Déanfar iniúchtaí ar bhealach neamhchlaonta agus cloífear le próisis chuí. Ní mór rúndacht an oibrí a dhéanann an nochtadh agus rúndacht an duine a ndéanfar an líomhain ina (h)aghaidh a chosaint.

Seolfar tuairisc an iniúchóra chuig Ceannasaí na Seirbhísí Corporáideacha agus déanfaidh siad cinneadh maidir leis na bearta atá ag teastáil, má tá bearta ag teastáil. Tabharfaidh Ceannasaí na Seirbhísí Corporáideacha eolas don nochtóir faoi dhul chun cinn an iniúchta agus faoin tréimhse ama a bheidh i gceist. Toisc go mbeidh orthu rúndacht a chosaint, agus iniúchadh cothrom agus cuimsitheach a éascu, is féidir nach mbeidh Ceannasaí na Seirbhísí Corporáideacha in ann sonraí ar leith faoin iniúchadh a thabhairt. Caithfidh an Nochtóir, mar chuid den Pholasaí seo, aon eolas a thugtar dóibh mar chuid den phróiseas seo a choimeád faoi rún agus níl cead acu aon eolas den chineál seo a thabhairt do thríú páirtí.

Ó am go ham, is féidir nach mbeidh sé indéanta sonraí faoi thoradh iniúchta a chur ar fáil do nochtóir chun cearta an duine lena mbaineann an nochtadh cosanta a chosaint. Cuirtear in iúl do nochtóir go bhfuil bearta cuí curtha i bhfeidhm, ach níl sé de chead acu tuilleadh eolais a fháil faoi na bearta sin de ghnáth.

Má shocraíonn Ceannasaí na Seirbhísí Corporáideacha go bhfuil líomhain bhréagach déanta ag an oibrí, d'aon ghnó nó go mailíseach nó ar son a leasa féin, is féidir go gcuirfear bearta smachta i bhfeidhm orthu, de réir an Chóid Smachta. I gcásanna den chinéal seo, ní bheadh cosaint ag an oibrí faoin Acht. Cuireann líomhaintí bréagacha, mar aon leis an tionchar a bhíonn acu ar na daoine lena mbaineann siad, isteach go mór ar spricoanna an Achta, agus caithfear leo mar cheist smachta thromchúiseach.

Má shocraíonn Ceannasaí na Seirbhísí Corporáideacha go bhfuil líomhain bhréagach déanta ag iarrthóir, d'aon ghnó nó go mailíseach nó ar son a leasa féin, is féidir go gcuirfear bearta breise i bhfeidhm orthu, de réir an Pholasaí um Iompar Míréasúnta. I gcásanna den chinéal seo, ní bheadh cosaint ag an iarrthóir faoin Acht. Cuireann líomhaintí bréagacha,

mar aon leis an tionchar a bhíonn acu ar na daoine lena mbaineann siad, isteach go mór ar spricoanna an Achta, agus caithfear leo mar cheist thromchúiseach.

Má shocraíonn Ceannasaí na Seirbhísí Corporáideacha nach bhfuil aon chás *prima facie* ann le freagairt maidir le nochtadh, tuairisceofar achoimre ar an nochtadh don Choiste Iniúchta agus do Bhord na SCP.

I ndiaidh aon fhiosrúcháin, agus i ndiaidh do Cheannasaí na Seirbhísí Corparáideacha cinneadh a dhéanamh, cuirfear tuairisc scríofa ar aghaidh chuig an gCoiste Iniúchta agus chuig Bord na SCP, ina mbeidh an t-eolas seo a leanas:

- cur síos ar an nochtadh agus torthaí an iniúchta
- an tionchar a bhí ag an nochtadh ar an tSCP, má bhí
- an cineál míchleachtais nó mí-ionracais
- na bearta a cuireadh i bhfeidhm chun a chinntiú nach dtarlódh sé arís
- na bearta atá ag teastáil chun freagairtí faoin bpolasaí seo a neartú
- conclúid maidir leis an gcaoi ar chóir leanúint ar aghaidh
- an ndearnadh aon tuairisc, nó an gá aon tuairisc a dhéanamh, do thríú páirtí?
- aon eolas ábhartha eile

Cosaint agus Tacaíocht do Dhaoine a Dhéanann Nochtadh

Tá sé mar aidhm ag an tSCP oscailteacht a spreagadh agus tabharfaidh sí tacaíocht dóibh siúd a chuireann cúis imní in iúl faoin bpolasaí seo, fiú má fhaightear amach go raibh siad mícheart. Ní ghlacfaidh an tSCP le haon phionóis dóibh siúd a chuireann éagóir amhrasta in iúl ar chúis réasúnta agus, má ghearrtar aon phionóis orthu, nó má dhéantar iarracht aon phionóis a ghearradh orthu, ceist smachta a bheidh i gceist (bheadh sé de chead acu siúd ar ar gearradh pionós tús a chur le cás dlí faoin Acht). Má ghearrtar pionós ar dhuine a dhéanann tuairisc, is cion coiriúil é seo anois chomh maith.

Ní chaithfear le haon duine a dhéanann nochtáil faoin bpolasaí seo ar bhealach díobhalach dá bharr, lena n-áirítear na nithe seo a leanas:

- an duine a chur ar fionraí nó a bhriseadh as a p(h)ost;
- ísliú céime nó deiseanna ardaithe céime a chailleadh;
- dualgais a aistriú, ionad oibre a athrú, laghdú pá/táillí, nó uaireanta oibre a athrú;

- bearta smachta a chur i bhfeidhm ar an duine, íde béil a thabhairt dóibh nó pionós a ghearradh orthu (lena n-áirítear pionós airgeadais);
- caitheamh leis an duine ar bhealach míchothrom;
- comhéigean, imeaglú nó ciapadh;
- leithcheal, míbhuntáiste nó caitheamh leis an duine ar bhealach míchothrom;
- gortú, dochar nó caillteanas;
- bagairt maidir le díoltas;
- caitheamh leis an duine ar bhealach mífhabhrach de bharr gur chuir siad cúis imní in iúl;

Má chreideann nochtóir gur caitheadh leo ar bhealach díobhálach, ba chóir dóibh é sin a chur in iúl don bhainisteoir líne, don bhainisteoir earcaíochta cuí nó do bhainisteoir sinsearach sa réimse nó, i gcás iarrthóirí, do Cheannasaí an Rialachais Faisnéise agus an Chomhlíonta. Tá an bainisteoir a gcuirtear éilimh den chineál seo in iúl dóibh freagrach as bearta cuí a chur i bhfeidhm maidir leis seo, lena n-áirítear eolas a chur ar aghaidh chuig Ceannasaí na Seirbhísí Corporáideacha. Sa chás go bhfuil baint ag bainisteoir an duine nó ag bainisteoir earcaíochta cuí nó ag bainisteoir sinsearach leis an íospairt a líomhnaítear, ba chóir don oibrí an cheist a chur in iúl don POF nó do Chathaoirleach Bhord na SCP.

Níl cead ag oibrithe bagairt maidir le díoltas a dhéanamh i gcoinne éinne atá tar éis nochtadh a dhéanamh faoin bPolasaí seo. Cuirfear bearta smachta i bhfeidhm ar dhuine a ghlacann páirt in iompar den chinéal seo.

Má shocraítear go bhfuil pionós á ghearradh ar dhuine, cuirfear gach beart atá ag teastáil chun an t-oibrí a chosaint agus chun deireadh a chur leis an bpionós i bhfeidhm.

Má nochtann oibrí éagóir, ní thabharfar díolúine dóibh maidir le haon bhaint a bhí/ató acu leis an éagóir sin.

Má dhéanann duine dochar do dhuine eile de bharr go ndearna an duine eile nó tríú páirtí nochtadh cosanta, tá sé de cheart ag an duine dona ndearnadh an dochar bearta a chur i bhfeidhm, de réir an dlí, i gcoinne an duine a dhéanann an dochar (faoi Chuid 13 den Acht).

Cosaint agus Tacaíocht do Dhaoine a ndéantar Líomhain ina gCoinne

Déanfaidh an tSCP an t-oibrí a ndéantar líomhain ina c(h)oinne a chosaint i gcónaí le linn an phróisis fiosrúcháin. De réir mar a leagtar amach san pholasáí seo, tabharfar gach eolas dóibh faoin líomhain a rinneadh ina gcoinne agus tabharfar deis dóibh freagra a thabhairt ar na líomhaintí sin. Is féidir leo duine eile a thabhairt leo chuig aon agallamh (agus tabharfar deis do bhaill foirne eile de chuid na SCP freastal ar chruinnithe dá leithéid má shocraíonn an duine a ndéantar líomhain ina c(h)oinne go gcaithfidh siad comhleacaí a thabhairt leo chuig cruinnithe). Beidh an deis acu comhairle a fháil faoin bPolasáí ó theagmhálaí sa tSCP, nó ó bhall ainmnithe eile den fhoireann ardbhainistíochta nach bhfuil baint acu leis an iniúchadh. Beidh siad in ann leas a bhaint as an tSeirbhís Tacaíochta d'Fhostaithe agus is féidir leo coinní a dhéanamh leis an tSeirbhís le linn uaireanta oibre. Ní bhainfear aon chonclúid as an eolas go dtí go bhfuil an t-iniúchadh, agus an próiseas achomhairc, críochnaithe.

Athbhreithniú

Mura bhfuil duine sásta le toradh an iniúchta, leis an gcaoi ar láimhseáladh a nochtadh, nó leis an gcaoi a ndeachas i ngleic le pionós a líomhnaíodh, déanfaidh athbhreithneoir neamhspleách (nach raibh baint ar bith acu leis an iniúchadh tosaigh) a cheapfaidh Ceannasaí na Seirbhísí Corparáideacha athbhreithniú. Má dhéantar athbhreithniú den chineál seo, ní hé sin le rá nach bhfuil cead ag an nochtóir a c(h)úiseanna imní a chur in iúl in áiteanna eile, de réir fhorálacha an Achta.

Iarrfar ar oibrithe aiseolas a thabhairt faoin gcaoi a bpléann an tSCP lena nochtadh nuair atá an próiseas críochnaithe.

Tuairisciú

Coimeádfaidh Ceannasaí na Seirbhísí Corparáideacha taifead de gach líomhain a fhaightear, agus de gach iniúchadh a dhéantar faoin bpolasáí seo. Seolfar tuairisc ráithiúil chuig an gCoiste Iniúchta agus chuig Bord na SCP agus beidh an t-eolas seo a leanas inti:

- Líon na nochtaí cosanta a rinneadh;
- Líon na nochtaí a ndearnadh iniúchadh orthu agus nár dearbhaíodh;

- líon na nochtaí a dearbhaíodh agus bearta a cuireadh i bhfeidhm mar fhreagairt orthu.

Ullmhaítear Tuarascáil Bhliantúil roimh an 30 Meitheamh gach bliain chomh maith. Ní ainmneofar aon duine sa tuarascáil seo agus beidh eolas inti faoi líon na nochtaí cosanta, na bearta a cuireadh i bhfeidhm agus aon eolas eile atá oiriúnach.

Oiliúint agus Tuiscint

Cuireadh gach ball foirne ar an eolas faoin bPolasaí seo ag Cruinniú ‘Halla an Bhaile’ agus tabharfar an t-eolas is déanaí maidir le hoibriú an pholasaí dóibh gach bliain (beidh an Polasaí ar fáil ar an Inlíon agus ar chláir fógraí san oifig). Tabharfar eolas faoin bPolasaí do bhaill foirne nua mar chuid den phróiseas ionductaithe. Cuirfear oiliúint speisialaithe sa bhreis ar fáil do bhainisteoirí agus dóibh siúd atá freagrach as iniúchtaí a dhéanamh chun cabhrú leo dul i ngleic le ceisteanna a thagann chun cinn le linn iniúchtaí ar nochtaí.

Tá tacaíocht ar fáil ó TI Éireann: Is féidir leis an líne chabhrach dar teideal Speak Up a reáchtáilann Transparency International (TI) Éireann tacaíocht a thabhairt do nochtóir ag staid ar bith, sula ndéanann siad tuairisc nó tar éis dóibh tuairisc a dhéanamh. Is féidir dul i dteagmháil leis an líne chabhrach Speak Up ar 1800 844 866, ón Luan go dtí an Aoine, 10r.n.-6i.n. Is féidir fiosrúcháin a dhéanamh trí fhoirm shábháilte ar líne nó trí théacs criptithe chomh maith. Tá tuilleadh eolais ar fáil ar www.speakup.ie. Tá treoir maidir le Nochtadh Cosanta a dhéanamh ar fáil ar https://transparency.ie/sites/default/files/14.12.02_speak_up_safely_final.pdf

Teagmhálaithe

Más mian leat aon ghné den Pholasaí seo a phlé, is féidir leat dul i dteagmháil le:

Catherine Dobbins (catherine.dobbins@publicjobs.ie)

Athbhreithniú ar an bPolasaí

Déanfar athbhreithniú ar an bPolasaí seo gach bliain agus tabharfar eolas faoin bPolasaí do Bhaill nua de bhoird mar chuid den phróiseas ionductaithe. Déanfar athbhreithniú ar an bPolasaí má fhaightear Treoir ón Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe chomh maith.

Aguisín A

Polasaí Calaoise agus Frith-Éillithe

Tá sé mar aidhm ag an tSCP aon ghníomhaíochtaí calaoiseacha nó mí-ionraice eile a aithint agus a fhiosrú ar bhealach pras agus, de réir mar is cuí, réitigh a lorg faoin dlí. Tá sé mar aidhm ag an tSCP cultúr a chur chun cinn san eagraíocht ina gcuirtear cosc calaoise chun cinn trí thuiscint ar an ngá atá ann le hardchaighdeáin iompair phearsanta a fhorbairt. Cuirfear na bearta smachta agus dlí cuí i bhfeidhm i gcoinne fostaí/fostaithe má thagann aon ghníomhaíocht chalaioise chun solais de bharr fiosrúcháin, nó má chiontaítear duine, nó má dhéanann siad admháil i scír bhinn, lena n-áirítear deireadh a chur le fostaíocht, deireadh a chur le conradh, cúiteamh agus/nó aon eolas cuí a chur ar aghaidh chuig na húdaráis chuí d'ionchúiseamh coiriúil. Lorgófar aisíocaíocht d'aon chaillteanas i ngach cás agus bheadh an tSCP ag súil leis, de ghnáth, go n-aisghabhfaí gach costas mar aon le gach caillteanas.

Calaois a Thuairisciú

Calaois nó Iompar Mí-Eiticiúil a Thuairisciú

Tá sé de dhualgais ar gach duine lena mbaineann aon chalaiois amhrasta a thuairisciú láithreach, de réir na nósanna imeachta a leagtar amach thíos. Glacfar leis go bhfuil daoine a cheileann, a chuireann bac le, nach dtuairiscíonn nó nach ndéanann monatóireacht ar chalaiois atá aitheanta acu, nó ar chalaiois ar chóir dóibh a aithint, ina gcúlpháirtí i ndiaidh an ghnímh agus is féidir go gcuirfí bearta smachta i bhfeidhm dá bharr agus/nó is féidir go gcuirfí deireadh lena bhfostaíocht, más gá. Cuirfear bearta smachta i bhfeidhm ar dhaoine a dhéanann bagairt maidir le díoltas i gcoinne duine a thuairiscíonn calaois amhrasta, lena n-áirítear deireadh a chur le fostaíocht, más gá.

Ní mór a bheith an-chúramach agus muid ag dul i ngleic le gníomhaíochtaí mí-ionraice nó calaoiseacha chun na nithe seo a leanas a sheachaint:

- Cúisimh mhíchearta
- Daoine a bhfuil amhras fúthu a chur ar an eolas go bhfuil fiosrúchán ar siúl
- Caitheamh le duine/daoine atá cúisithe ar bhealach míchothrom
- Ráitis a dhéanamh a d'fhéadfadh maoímh maidir le cúisimh bhreagracha nó gearán eile a spreagadh.

I ngach cás, níor chóir an eachtra, na fíricí, amhras nó líomhaintí a phlé le héinne, laistigh nó lasmuigh den tSCP, ach amháin má thugann an t-oifigeach a bhfuil an eachtra á fiosrú acu treoir duit é seo a dhéanamh. Go háirithe, níor chóir an cheist a phlé leis an duine a bhfuil amhras ann fúthu maidir le calaois.

Is féidir calaois a aithint ag aon leibhéal laistigh den tSCP agus níor chóir go mbeadh na prionsabail ghinearálta seo a leanas i gceist maidir le calaois amhrasta a thuairisciú:

- Ba chóir do dhuine a cheapann go bhfuil seans ann go bhfuil gníomhaíocht chalaioiseach ag tarlú an cheist a thuairisciú dá b(h)ainisteoir ar dtús. Dá mbeadh sé míchuí tuairisc den chineál seo a dhéanamh do bhainisteoir díreach, ba chóir an tuairisc a dhéanamh do bhainisteoir sinsearach, do Cheannasaí na Seirbhísí Corparáideacha nó go díreach don POF;
- Nuair a dhéantar tuairisc maidir le calaois amhrasta don bhainisteoir, ba chóir don duine sin an t-amhras a thuairisciú do bhainisteoir sinsearach, do Cheannasaí na Seirbhísí Corparáideacha nó don POF;
- Nuair a fhaigheann bainisteoir sinsearach tuairisc maidir le calaois amhrasta, ba chóir dóibh an cheist a thuairisciú do Cheannasaí na Seirbhísí Corparáideacha agus don POF.

Is féidir calaois amhrasta a thuairisciú trí úsáid a bhaint as na nósanna imeachta a leagtar amach sa Pholasaí maidir le Nochtadh Cosanta, agus is féidir go mbeidh an duine a thuairiscíonn calaois (trí cheachtar den dá mhodh) i dteideal cosaintí a leagtar amach san Acht um Nochtadh Cosanta, 2014.

Níor chóir aon fhiosrúchán ar chalaiois amhrasta a chur a siúl go dtí go gcuirfear Ceannasaí na Seirbhísí Corparáideacha agus/nó an POF ar an eolas. Má tá baint ag ceachtar den bheirt seo/ag an mbeirt acu leis an gcás, ba chóir Cathaoirleach an Choiste Iniúchta Inmheánaigh a chur ar an eolas.

Treoirlínte do Bhaill Foirne na SCP maidir le Cód Caighdeán agus Iompair na Státseirbhíse

Tugann 'Cód Caighdeán agus Iompair na Státseirbhíse' gur chóir do gach Roinn/Oifig treoirlínte sa bhreis a thabhairt dá mbaill foirne maidir le hobair na heagraíochta.

Leagadh treoirlínte sa bhreis amach do bhaill foirne de chuid na Seirbhíse um Cheapacháin Phoiblí (tá an leagan iomlán ar fáil ar an leathanach ar an Inlín a bhaineann le hAonad na nDaoine agus an Chultúir).

Toisc go ndéanaimid earcaíocht agus roghnú don tSeirbhís Phoiblí, tá sé fíorthábhachtach go bhfuil ár ngnó bunaithe ar na prionsabail seo a leanas: ionracas, neamhchlaontacht, éifeachtacht, cothromas, agus cuntasacht.

Caithfidh baill foirne cloí le hardchaighdeáin maidir le seirbhísí a sholáthar agus leis na caighdeáin is airde maidir le hionracas. Ní mór do bhaill foirne iad féin a iompar ar bhealach cuí agus iad i mbun oibre chomh maith. Ba chóir do gach ball foirne a chinntiú chomh maith go bhfuil siad gléasta ar bhealach atá oiriúnach do ghnó na heagraíochta seo, agus go bhfuil siad tuisceanach le agus go léiríonn siad go bhfuil meas acu ar an bpobal, ar chustaiméirí agus ar chomhghleacaithe.

Baineann riachtanais uilig an Chóid le gach ball foirne san eagraíocht. Tá ceisteanna ar leith ann chomh maith a bhaineann lenár n-oifig, lena n-áirítear a chinntiú go gcoinnítear caighdeáin chuí maidir leis an rochtain atá againn ar ábhar agus ar phróisis earcaíochta agus roghnaithe do na poist uilig a ndéanaimid earcaíocht dóibh. Tá sé fíorthábhachtach nach mbaintear mí-úsáid as an rochtain seo ar aon bhealach.

Ba chóir duit aon sárú amhrasta ar an gCód a thuairisciú do do Bhainisteoir nó d'Aonad na nDaoine agus an Chultúir. Coimeádfar na tuairiscí seo faoi rún nuair is féidir agus cloífear le nósanna imeachta a bhaineann le fiosrúchán cuí a dhéanamh.

Ráiteas Sláinte agus Sábháilteachta

Bainistíocht Líne

Beidh Bainisteoirí Líne freagrach as feidhmíocht agus caighdeán sláinte agus sábháilteacha maidir le gníomhaíochtaí a bhfuil smacht acu orthu. Táthar ag súil leis go gcloífear leis an ráiteas sábháilteacha agus ní mór do bhainisteoirí eolas a thabhairt don Oifigeach Sláinte agus Sábháilteachta faoi aon eachtra ina bhféadfadh coimhlintí sláinte agus sábháilteachta tarlú.

Gach Ball Foirne

Tá na dualgais dlí seo a leanas ar fhosaithe faoi Chuid 13 agus 14 den *Acht um Shábháilteacht, Shláinte agus Leas ag an Obair, 2005*. Ní mór do gach ball foirne na nithe seo a leanas a dhéanamh:

- a bheith cúramach maidir lena sábháilteacht, a sláinte agus a leas féin agus maidir le sábháilteacht, sláinte agus leas dhaoine eile;
- a chinntiú nach bhfuil siad faoi thionchar ábhair mheisciúil ar bhealach a chiallaíonn go bhféadfaidís iad féin nó daoine eile a chur i mbaol;
- oibriú lena bhfostóir nó le daoine eile, de réir mar is cuí;
- gan iad féin a iompar ar bhealach mí-chuí (lena n-áirítear bulaíocht/ciapadh);
- freastal ar oiliúint riachtanach;
- úsáid a bhaint as fearas nó éadaí sábháilteachta, nó as nithe eile a chuirtear ar fáil ar son a sábháilteachta, a sláinte agus a folláine féin san ionad oibre;
- na nithe seo a leanas a thuairisciú don Oifigeach Sláinte agus Sábháilteachta a luaithe is féidir;
  - (i) aon obair a d'fhéadfadh a sláinte agus sábháilteacht féin nó sláinte agus sábháilteacht dhaoine eile a chur i mbaol;
  - (ii) aon fabht san ionad oibre, i gcórais oibre, rudaí nó ábhair eile;
  - (iii) aon sárú ar an reachtaíocht sláinte agus sábháilteachta a thugann siad faoi deara.
- Ciorclán na Roinne Airgeadais 8/2009: De réir Pholasaí na Státseirbhíse maidir le Mí-Úsáid Alcóil agus Drugaí, tá gach oifigeach freagrach as dul i ngleic le mí-úsáid alcóil nó drugaí san ionad oibre.
- Cloí le Nósanna Imeachta maidir le Sealbhóirí Eochracha agus Nósanna Imeachta TF Ar Glao.

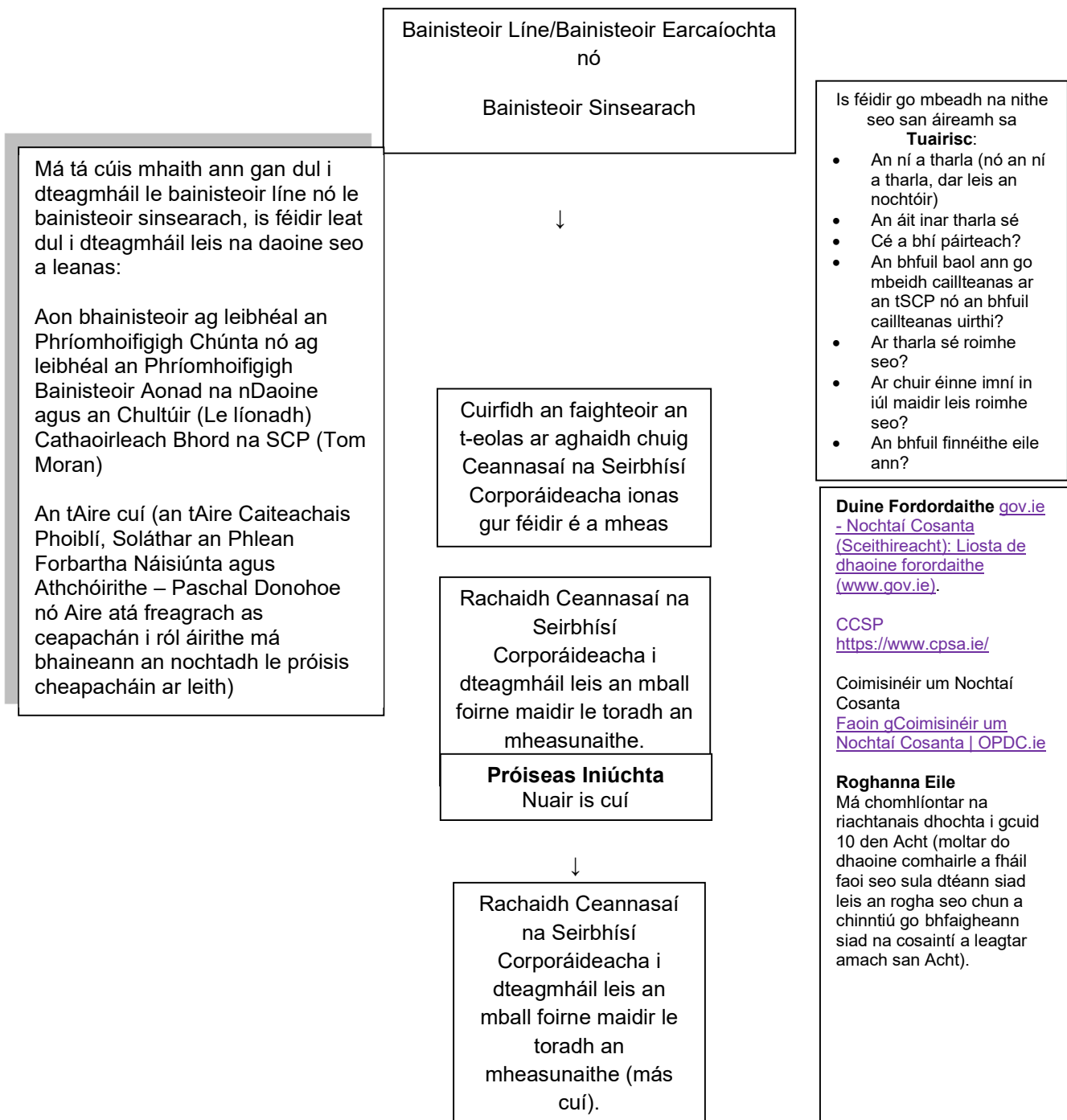
Níl cead ag fostaithe na nithe seo a leanas a dhéanamh:

- (i) Cur isteach ar, mí-úsáid a bhaint as, nó dochar a dhéanamh d'aon rud a thugtar dóibh chun sláinte, sábháilteacht agus folláine dhaoine a chosaint san ionad oibre;
- (ii) Duine eile a chur i mbaol maidir le gníomhaíochtaí oibre;
- (iii) Cur isteach ar nó mí-úsáid a bhaint as aon fhearas, nó as fearas sábháilteachta a thugtar chun sábháilteacht, sláinte nó folláine dhaoine san ionad oibre a chosaint d'aon ghnó nó ar bhealach meargánta.

Aguisín B

Cairt maidir le Nochtaí Cosanta a Thuairisciú

Roghanna maidir le Nochtaí Cosanta d'Oibrithe (lena n-áirítear baill de bhoird roghnaithe agus conraitheoirí)

Roghanna i dtaca le Nochtaí Cosanta do Bhall de Bhord na SCP

POF

Má tá cúis mhaith ann gan dul i dteagmháil leis an bPOF, is féidir leat dul i dteagmháil leis na daoine seo a leanas:

Cathaoirleach Bhord na SCP (Tom Moran)
Cathaoirleach an Choiste Iniúchta (Kevin Smyth)

An tAire cuí (an tAire Caiteachais Phoiblí, Sholáthar an Phlean Forbartha Náisiúnta agus Athchóirithe – Paschal Donohoe nó Aire atá freagrach as ceapachán i ról áirithe má bhaineann an nochtadh le próisis cheapacháin ar leith)

Cuirfidh an faighteoir an t-eolas ar aghaidh chuig Ceannasaí na Seirbhísí Corporáideacha ionas gur féidir é a mheas

Rachaidh Ceannasaí na Seirbhísí Corporáideacha i dteagmháil leis an mball foirne maidir le toradh an mheasunaithe.

Próiseas Iniúchta
Nuair is cuí

Rachaidh Ceannasaí na Seirbhísí Corporáideacha i dteagmháil leis an mball foirne maidir le toradh an mheasunaithe (más cuí).

Tuairisciú don Choiste Iniúchta Inmheánach agus don Bhord maidir leis an nochtadh, an toradh agus na rudaí ata le foghlaim ag an tSCP.

Is féidir go mbeadh na nithe seo san áireamh sa

Tuairisc:

- An ní a tharla (nó an ní a tharla, dar leis an nochtóir)
- An áit inar tharla sé
- Cé a bhí páirteach?
- An bhfuil baol ann go mbeidh cailteanas ar an tSCP nó an bhfuil cailteanas uirthi?
- Ar tharla sé roimhe seo?
- Ar chuir éinne inné in iúl maidir leis roimhe seo?
- An bhfuil finnéithe eile ann?

Duine Forordaithe gov.ie - [Nochtaí Cosanta](http://gov.ie) (Sceithreacht): [Liosta de dhaoine forordaithe](http://gov.ie) (www.gov.ie).

CCSP
<https://www.cpsa.ie/>

Coimisinéir um Nochtaí Cosanta
[Faoin gCoimisinéir um Nochtaí Cosanta | OPDC.ie](http://gov.ie)

Roghanna Eile

Má chomhlíontar na riachtanais dhochta i gcuid 10 den Acht (moltar do dhaoine comhairle a fháil faoi seo sula dtéann siad leis an rogha seo chun a chinntiú go bhfaigheann siad na cosaintí a leagtar amach san Acht).

Roghanna i dtaca le Nochtaí Cosanta d'Iarrthóirí de chuid na SCP

Athbheithneoir Foirmiúil trí
CEOMailbox@publicjobs.ie

Má tá cúis mhaith ann gan dul i dteagmháil leis an Athbheithneoir Foirmiúil, is féidir leat dul i dteagmháil leis na daoine seo a leanas:

Ceannasaí an Rialachais
Faisnéise agus an Chomhlíonta
(Sinéad Dolan)

An tAire cúí (an tAire Caiteachais
Phoiblí, Sholáthar an Phlean
Forbartha Náisiúnta agus
Athchóirithe – Paschal Donohoe
nó Aire atá freagrach as
ceapachán i ról áirithe má
bhaineann an nochtadh le próisis
cheapacháin ar leith)

Cuirfidh an faighteoir an
t-eolas ar aghaidh chuig
Ceannasaí na Seirbhísí
Corporáideacha ionas
gur féidir é a mheas

Rachaidh Ceannasaí na
Seirbhísí
Corporáideacha i
dteagmháil leis an mball
foirne maidir le toradh an
mheasunaithe.

Próiseas Iniúchta
Nuair is cúí

Rachaidh Ceannasaí
na Seirbhísí
Corporáideacha i
dteagmháil leis an
mball foirne maidir le
toradh an
mheasunaithe (más
cúí).

Tuairisciú don Choiste
Iniúchta Inmheánach
agus don Bhord maidir
leis an nochtadh, an
toradh agus na rudaí
ata le foghlaim a g an

Is féidir go mbeadh na nithe
seo san áireamh sa

Tuairisc:

- An ní a tharla (nó an ní a tharla, dar leis an nochtóir)
- An áit inar tharla sé
- Cé a bhí páirteach?
- An bhfuil baol ann go mbeidh cailteanas ar an tSCP nó an bhfuil cailteanas uirthi?
- Ar tharla sé roimhe seo?
- Ar chuir éinne imní in iúl maidir leis roimhe seo?
- An bhfuil finnéithe eile ann?

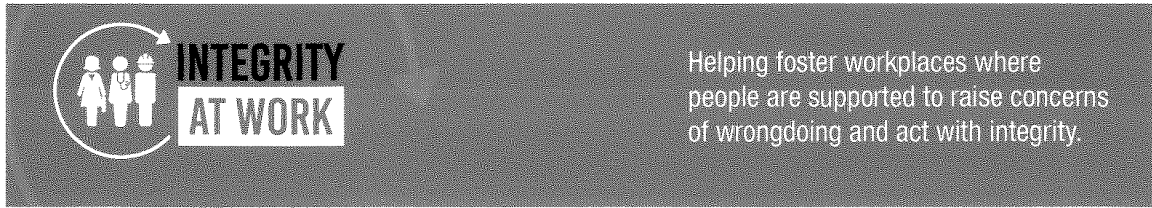
Ní mór don iarrthóir éagóir a thabhairt faoi deara le linn an phróisis earcaíochta.

Duine Forordaithe gov.ie -
[Nochtaí Cosanta](http://gov.ie)
(Sceithreacht): [Liosta de dhaoine forordaithe](http://gov.ie)
(www.gov.ie).

CCSP
<https://www.cpsa.ie/>

Coimisinéir um Nochtaí
Cosanta
[Faoin gCoimisinéir um Nochtaí Cosanta](http://gov.ie) | OPDC.ie

Roghanna Eile
Má chomhlíontar na riachtanais dhochta i gcuideán 10 den Acht (moltar do dhaoine comhairle a fháil faoi seo sula dtéann siad leis an rogha seo chun a chinntiú go bhfaigheann siad na cosaintí a leagtar amach san Acht).

THE INTEGRITY AT WORK PLEDGE

Public Appointments Service recognises the importance of maintaining an ethical workplace and the valuable contribution of those who raise concerns about wrongdoing. We commit to not penalising, or permitting penalisation against, a worker* who reports risks or incidents of wrongdoing and to responding to or acting upon those concerns.

In committing ourselves to this pledge we will work towards implementing a 'whistleblowing'/protected disclosures policy and procedures which will:

- a. Promote the reporting of wrongdoing or the risk of harm to a responsible person inside the organisation or external bodies as appropriate.
- b. Provide comprehensive information about the types of disclosures that can be made, by whom and in respect of what.
- c. Encourage our workers to seek professional advice both prior or subsequent to making a report.
- d. Assure our workers that any report will be dealt with in the strictest confidence and that their identity or identifying information will not be disclosed to third parties unless required by law or necessary for the purposes of conducting an investigation.
- e. Provide our workers with sufficient notice and a timely explanation in the event that his or her identity is to be disclosed to a third party.
- f. Confirm that reports will be acted upon within a reasonable time frame and take whatever remedial action is deemed necessary by the organisation to address any wrongdoing or the risk of wrongdoing that might have been identified in response to the report.
- g. Commit to keeping any worker who makes a report informed on the progress of investigations.
- h. Provide for appropriate disciplinary action to be taken against anyone found to have penalised a worker for (i) having reported wrongdoing or (ii) refusing to engage in wrongdoing.
- i. Additionally, the organisation commits to record anonymised data each year on i) the number of reports made to it under the Protected Disclosures Act 2014, ii) the nature of each report, iii) the number of complaints of retaliation against workers who have made disclosures and iv) the action taken in response to each report.
- j. Share this data (as set out in paragraph i) with senior management, including the Board, or with the Minister of Public Expenditure and Reform (where appropriate).
- k. Ensure that our managers and responsible persons are aware of our commitments under this Pledge and related policies and procedures and are adequately trained in handling a report.
- l. Publicise our commitment to the Integrity at Work initiative with our workers and other relevant stakeholders.

* "Worker" refers to staff, contractors, consultants, agency staff and interns

Details of our Protected Disclosures Policy and Procedures can be found on our website at www.publicjobs.ie

Margaret Mc Cabe
Signed

CEO
Position Held

05/09/22
Date

[Signature]
Signed

Chairman
Position Held

05/09/22
Date